

skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Yttrande över Registrering av nyckelbiotoper i samband med avverkningsanmälningar och tillståndsansökningar. diarienummer 2019/2664.

Rädda Svartedalens Vildmark är en ideell förening som bildades 1996 och består av ett 20 tal föreningar, bla Naturskyddsföreningar i Kungälv, Stenungsund, Lilla Edet, orienteringsklubbar mfl. Föreningen bildades för att verka för ett utökat skydd av Svartedalens natur-, kultur- och friluftsvärden genom bildande av naturreservat eller andra skyddsformer för Assi-Domäns kronoparker, ca 4500 hektar

Vi anser att det är av största vikt att nyckelbiotopsinventering och registrering fortsätter kontinuerligt och även kan behövas i samband med avverkningsanmälan.

Huvudskäl:

Rädda Svartedalens Vildmark (RSV) anser att det är mycket olämpligt att myndigheten lägger fram ett förslag som riskerar att föregripa regeringens pågående statliga utredning om äganderätten vars direktiv innefattar att utreda just de frågor som Skogsstyrelsen besvarar i remissen. Skogsstyrelsen frångår genom detta demokratiska principer och bör invänta resultat från denna utredning innan beslut i frågan tas.

Den argumentation som förs i Skogsstyrelsens remiss anser RSV tvärtom stödjer en fortsatt registrering av nyckelbiotoper i samband med avverkningsanmälningar och tillståndsansökningar. De motiv som Skogsstyrelsen angett för att sluta registrera nyckelbiotoper i samband med avverkningsanmälan/ansökan är svagare än de skäl som talar för att fortsätta. Slutsatsen i remissen blir därmed felaktig och löser inte den problematik som remissen lyfter fram och pekar på.

Om Skogsstyrelsen skulle upphöra att registrera nyckelbiotoper vid avverkningsanmälningar och tillståndsansökningar skulle det inte lösa problematiken kring nyckelbiotoperna, som belyses i rapporten, och vilka snarare är av ekonomisk natur.

Även om nyckelbiotoper endast utgör en väldigt liten andel av skogsmarken så spelar de en stor roll i svenskt naturvårdsarbete, marknadens förtroende för svenskt skogsbruk och allmänhetens tillit till Skogsstyrelsens myndighetsutövande. Att låta en aktörsgrupps intressen styra myndighetens beslut om arbetssätt är felaktigt.

Övriga synpunkter:

Skogsstyrelsen ansvarar för att föra ut och förverkliga den svenska skogspolitiken. Flera regeringar har varit mycket tydliga med att inriktningen i miljöpolitiken är att skyddsvärda skogar inte ska avverkas utan bevaras.

Utgångspunkten för myndighetens arbete är regeringens instruktioner vilka tydligt anger att myndigheten ska ansvara för inventering, uppföljning och utvärdering av skogen i förhållande till de jämställda målen om produktion och miljö. Myndigheten ska verka för att riksdagens miljö kvalitetsmål nås samt samordna uppföljning, utvärdering och rapportering av miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

Nyckelbiotoperna spelar en mycket viktig roll i det svenska naturvårdsarbetet. Metoden för inventering av dessa är väl beprövad, systematiserad och utvärderad. Nyckelbiotoperna har även, som forskning tydligt visat, stor betydelse för skogens biologiska mångfald och spelar en livsavgörande roll för hundratals rödlistade arter, däribland ett antal fågelarter. En grundförutsättning för ett effektivt beslutsfattande är tillräcklig kunskap, vilket inkluderar kunskap om var skogar med höga naturvärden finns. Det är myndighetens uppgift att förse samhället med den informationen.

Trots myndighetens ansvar för miljömålet Levande skogar och forskningens tydliga slutsatser anger Skogsstyrelsen nu ett antal skäl för att upphöra med registrering av nyckelbiotoper i samband med avverkningsanmälan/ansökan.

De motiv som myndigheten anger för detta är överlag dåligt underbyggda, särskilt jämfört med de många skäl som finns för att fortsätta registrera nyckelbiotoper.

Skälen till att fortsätta att registrera nyckelbiotoper framstår i rapporten som mycket starkare än det motsatta alternativet. Framförallt kommer man inte åt problematiken kring nyckelbiotoperna såsom den beskrivs i remissen genom att upphöra med registreringen. Skogsstyrelsens förslag är därmed inte logiskt.

Den polarisering som Skogsstyrelsen hänvisar till kommer med största sannolikhet inte att minska. Vi anser att det saknas analyser av omvärldens, utöver skogsnäringens, tilltro till myndigheten om det förslag som myndigheten nu lagt blir verklighet.

Utredningarna visar tydligt att det inte finns några rättsliga hinder för myndigheten att fortsätta inventera och registrera nyckelbiotoper vid avverkningsanmälan/ansökan. Istället är myndighetens huvudmotiv relaterat till nyckelbiotopernas roll i den frivilliga certifieringen samt den starka polariseringen och politiseringen av nyckelbiotopsfrågan.

RSV anser att det är helt oacceptabelt att myndigheten föreslår en anpassning av sitt arbete utifrån att en fråga har blivit mycket kontroversiell och omdebatterad. Denna debatt har myndigheten dessutom själv bidragit till i den pågående samverkansprocessen om nyckelbiotoper genom beslutet om paus för inventering av nyckelbiotoper i nordvästra Sverige samt det senare beslutet om högre krav för vad som ska betraktas som nyckelbiotop i denna del av landet.

Det radikala förslag som myndigheten nu presenterar riskerar med största sannolikhet att bidra till att ytterligare vidga klyftan i den polariserade debatten om befintliga registrerade nyckelbiotoper.

Ur det perspektivet är det svårt att förstå varför Skogsstyrelsen väljer att föreslå att nyckelbiotoperna inte längre ska registreras, snarare än att arbeta för att lösa de problem och utmaningar som uppenbarligen finns och avvakta den utredning som regeringen påbörjat.

Om Skogsstyrelsen väljer att fatta beslut om att inte registrera nyckelbiotoper i samband med avverkningsanmälningar och tillståndsansökningar ser vi att det finns stora risker för att det värdefulla kunskapsunderlag som myndigheten har byggt upp under snart 25 år, med tiden kommer att försvinna. Det finns även stor risk för en inbromsning av naturvårdsarbetet när det istället behöver accelereras för att uppnå miljö kvalitetsmål och internationella åtaganden om biologisk mångfald.

Om certifieringen

Skogsstyrelsen anger att den ”genom att identifiera och registrera nyckelbiotoper vid avverkningsanmälan/ansökan, fått en funktion som garant för de åtaganden som gjorts inom certifieringen om att undanta områden med höga naturvärden från skogsbruk.” Samt att myndigheten inte ”inom ärendehantering, ta ansvar för att kontrollera de åtaganden som gjorts inom certifieringen om att bevara områden med höga naturvärden”.

Detta är helt fel och är därmed ej relevant som skäl till förslaget.

Kravet i certifieringen gäller oavsett om en nyckelbiotop är registrerad eller inte. Det är inte Skogsstyrelsen som skall säkerställa att certifieringens krav efterlevs, det är certifieringssystemet som ska säkerställa detta. Skogsstyrelsens är förvaltningsmyndighet under regeringen, och dess uppgift är bland annat att, i linje med regeringens instruktioner, inventera naturvärden i skogen.

Att certifieringssystemen använder nyckelbiotopsbegreppet i sina respektive standardkrav motiverar således inte att Skogsstyrelsen ska ändra sitt arbetssätt.

Marknaden vill inte handla med råvara från skogsområden som har höga naturvärden och stor betydelse för biologisk mångfald. Orsaken till att skogsägare inte kan sälja virke från nyckelbiotoper är således inte att Skogsstyrelsen identifierat och registrerat dessa. Det handlar om att kunderna inte efterfrågar virke från skogar med höga naturvärden.

FSC är samtidigt mycket tydlig med att nyckelbiotopsbegreppet kommer kvarstå i certifieringskraven. Slutsatsen är att Skogsstyrelsens förslag om att sluta registrera nyckelbiotoper vid avverkningsanmälan/ansökan riskerar att påverka förtroendet för nyckelbiotopsbegreppet hos marknaden. I förlängningen bedömer Birdlife att detta skulle kunna få stora ekonomiska konsekvenser för exporten av råvara och produkter från skogen.

Det saknas helt analyser om dessa frågor i remissen.

Andra intressen än skogsnäringens

Skogsstyrelsens uppgift är att föra ut regeringens skogspolitik. Omvärldens förtroende för myndigheten är helt avgörande för myndighetens legitimitet. Myndigheten får således inte låta sig styras av åsikterna hos ett intresse, i detta fall skogsbrukets.

Ett sådant förfarande strider mot myndighetens krav på objektivitet och grundläggande demokratiska värderingar.

Det framgår i remissen att Skogsstyrelsen nu vill anpassa sitt myndighetsutövande för att lösa skogsnäringens problem med att leva upp till certifieringen, samt lösa problem för de markägare som inte är certifierade och därmed har svårt att sälja virke till en marknad som av hållbarhetsskäl inte vill ha råvara från nyckelbiotoper.

Hur andra myndigheter, miljö- och friluftslivsorganisationer, marknaden, andra näringar som exempelvis besöksnäringen och den stora icke-skogsägande allmänheten uppfattar nyckelbiotoperna behöver belysas tydligt i utredningarna och ställas i relation till de få procent av befolkningen som företräder skogsbruket. I slutändan handlar det både om trovärdigheten för Skogsstyrelsens myndighetsutövning som tillsynsmyndighet och förtroendet för svenskt skogsbruk i allmänhet.

Utredningen tar upp den kraftiga polariseringen och politiseringen som ett av huvudargumenten för att sluta registrera nyckelbiotoper. RSV anser att Skogsstyrelsen själv har medverkat till denna genom att störa en tämligen väl fungerande samverkansprocess genom olika beslut. Nu vill myndigheten lösa debatten genom att införa nya arbetsätt. Vi menar att detta troligen inte kommer att bidra till att minska polariseringen och lösa den värdekonflikt som finns om miljöfrågorna i skogen.

Med säkerhet kommer det ta stora resurser och mycket tid i anspråk från myndigheten att uppfinna ett nytt arbetsätt om detta ska kunna accepteras av alla delar i samhället. Misslyckas Skogsstyrelsen med det så har man inte bara förstört förtroendet för det väl etablerade nyckelbiotopsbegreppet, man har inte heller lyckats etablera något bättre. Detta skulle i så fall ske till en hög kostnad.

RSV anser att riskerna med detta är betydligt större än eventuella möjligheter med att kortsiktigt lösa ett behov som uttrycks från en mycket begränsad grupp av befolkningen.

Orsak:

- Den biologiska mångfalden är högre i nyckelbiotoper jämfört med omgivningarna. Det är en av slutsatserna i en ny genomgång av 20 års forskning. Forskarna bakom rapporten hoppas att det ska bli enklare att luta sig mot vetenskapliga rön i en laddad fråga. 20 års forskning om nyckelbiotoper – här är resultaten <https://pub.epsilon.slu.se/15711>

- Avverkningsanmälningar görs ofta i områden som inte har nyckelbiotopsinventerats, värdefulla nyckelbiotoper försvinner. Speciellt förödande för större områden som inte nyckelbiotopsinventerats.
- I Kungälv har vår förening under flera år sett och dokumenterat fall där markägare och/med certifierade skogsbolag, privata såväl de som omfattas av sektorsansvaret, både försöker och genomför avverkningar av områden som innehåller rödlistade arter, skyddsvärda naturtyper och strukturer. Se exempel [http://raddasvartedalen.se/Dokument/2018/Beg%C3%A4ran%20om%20samr%C3%A5d%20ang%C3%A5ende%20avverkningar%20i%20Svartedalen%204%20juli%20\(2\)synp%20K%C3%A5re,Stig.pdf](http://raddasvartedalen.se/Dokument/2018/Beg%C3%A4ran%20om%20samr%C3%A5d%20ang%C3%A5ende%20avverkningar%20i%20Svartedalen%204%20juli%20(2)synp%20K%C3%A5re,Stig.pdf)
- Idag gör inte alltid skogägare någon naturvärdesbedömning (enl. FSC krav) eller missar delar som är eller borde vara nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen borde kontaktas av skogsägaren när en naturvärdesbedömning är gjord och när det finns områden som kan vara nyckelbiotoper
- Nyckelbiotoper är sedan många år ett välkänt begrepp med stor spridning och med väl dokumenterade exempel bilder.
- Nyckelbiotoperna bidrar starkt till den biologiska mångfalden, vilken är viktig även för skogen och som minskar överlag dramatiskt.
- Miljömålen och produktionsmålen är jämställda mål, 1992/93:226. Skogen skall brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper skall skyddas.
- Många skogsägare är stadsbor och ser skogen bara som en inkomstkälla. Och har dålig kunskap om skogsvårdsslagen och de krav som FSC ställer för deras eventuellt certifierade skogar.
- Den biologiska mångfalden är högre i nyckelbiotoper jämfört med omgivningarna. Det är en av slutsatserna i en ny genomgång av 20 års forskning. Forskarna bakom rapporten hoppas att det ska bli enklare att luta sig mot vetenskapliga rön i en laddad fråga. 20 års forskning om nyckelbiotoper – här är resultaten <https://pub.epsilon.slu.se/15711>
- Inget av länen i Sverige bedöms nå eller vara nära att nå åtta av miljökvalitetsmålen: Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, God bebyggd miljö, Hav i balans samt levande levande kust och skärgård, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Kungälv den 15 nov -19

Kåre Ström
Ordförande

Stig Johannesson
Sekreterare